

**YANGI O‘ZBEKISTONDA DEMOKRATIK ISLOHOTLAR
JARAYONIDA YOSHLAR UCHUN YARATILAYOTGAN
IMKONIYATLAR: HUQUQIY VA IJTIMOIIY TAHLIL**

**ВОЗМОЖНОСТИ, СОЗДАВАЕМЫЕ ДЛЯ МОЛОДЁЖИ В
ПРОЦЕССЕ ДЕМОКРАТИЧЕСКИХ РЕФОРМ В НОВОМ
УЗБЕКИСТАНЕ: ПРАВОВОЙ И СОЦИАЛЬНЫЙ АНАЛИЗ**

**OPPORTUNITIES CREATED FOR YOUTH IN THE PROCESS OF
DEMOCRATIC REFORMS IN NEW UZBEKISTAN: A LEGAL AND
SOCIAL ANALYSIS**

ERGASHEV JAHONGIR UMARALI O‘G‘LI

O‘zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti

Maxsus fakultet talabasi

Annotatsiya: *Mazkur maqolada Yangi O‘zbekistonda amalga oshirilayotgan demokratik islohotlar sharoitida yoshlarning huquq va qonuniy manfaatlarini ta’minlash, ularning ta’lim olishi, bandligi, tadbirkorlik faoliyati, ijtimoiy himoyasi hamda davlat va jamiyat hayotidagi faol ishtiroki uchun yaratilayotgan imkoniyatlarning huquqiy va ijtimoiy jihatlarini tahlil qilingan. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi, “Yoshlarga oid davlat siyosati to‘g‘risida”gi va “Ta’lim to‘g‘risida”gi qonunlar, shuningdek, yoshlarni qo‘llab-quvvatlashga qaratilgan Prezident farmonlari va boshqa normativ-huquqiy hujjatlarning mazmuni tahlil qilingan.*

Kalit so‘zlar: *Yangi O‘zbekiston, yoshlar, demokratik islohotlar, yoshlar siyosati, Konstitutsiya, yoshlar huquqlari, ta’lim, bandlik, tadbirkorlik, ijtimoiy himoya, Yoshlar ishlari agentligi, “Yoshlar daftari”, huquqiy savodxonlik.*

Аннотация: В данной статье проанализированы правовые и социальные аспекты возможностей, создаваемых в условиях демократических реформ, осуществляемых в Новом Узбекистане, для обеспечения прав и законных интересов молодёжи, получения ею образования, обеспечения занятости, осуществления предпринимательской деятельности, социальной защиты, а также активного участия в жизни государства и общества. Проанализировано содержание Конституции Республики Узбекистан, законов «О государственной молодёжной политике» и «Об образовании», а также указов Президента и других нормативно-правовых актов, направленных на поддержку молодёжи.

Ключевые слова: Новый Узбекистан, молодёжь, демократические реформы, молодёжная политика, Конституция, права молодёжи, образование, занятость, предпринимательство, социальная защита, Агентство по делам молодёжи, «Молодёжная тетрадь», правовая грамотность.

Annotation: This article analyzes the legal and social aspects of the opportunities created for young people in the context of the democratic reforms being implemented in New Uzbekistan, with particular emphasis on ensuring their rights and legitimate interests, access to education, employment, entrepreneurial activity, social protection, and active participation in the life of the state and society. The article also analyzes the provisions of the Constitution of the Republic of Uzbekistan, the Laws “On State Youth Policy” and “On Education,” as well as Presidential decrees and other regulatory legal acts aimed at supporting young people.

Keywords: New Uzbekistan, youth, democratic reforms, youth policy, Constitution, youth rights, education, employment, entrepreneurship, social protection, Youth Affairs Agency, “Youth Register,” legal literacy.

Jamiyatning demokratik rivojlanishi nafaqat davlat hokimiyati institutlarining takomillashuvi, balki fuqarolarning, ayniqsa, yosh avlodning

ijtimoiy-siyosiy jarayonlardagi ishtiroki bilan chambarchas bog'liq. Shu nuqtai nazardan, O'zbekistonda amalga oshirilayotgan islohotlarda yoshlar masalasi davlat siyosatining muhim yo'nalishlaridan biri sifatida huquqiy jihatdan mustahkamlanib bormoqda.

Yoshlar siyosatining huquqiy asoslarini rivojlantirishda 2016-yil 14-sentabrda qabul qilingan O'RQ-406-sonli "Yoshlarga oid davlat siyosati to'g'risida"gi Qonun alohida o'rin tutadi. Mazkur qonun orqali yoshlarga oid davlat siyosatining asosiy yo'nalishlari, uni amalga oshiruvchi davlat organlari va boshqa tashkilotlarning vakolatlari, shuningdek, yoshlarni huquqiy va ijtimoiy qo'llab-quvvatlashning asoslari belgilab berildi.

2023-yilda yangi tahrirdagi O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining qabul qilinishi yoshlarning konstitutsiyaviy maqomini yanada mustahkamladi. Xususan, Konstitutsiyada yoshlar huquqlariga bag'ishlangan alohida 79-moddaning mavjudligi yoshlar masalasining konstitutsiyaviy darajada e'tirof etilganini anglatadi.

O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyaning 79-moddasiga muvofiq, davlat yoshlarning shaxsiy, siyosiy, iqtisodiy, ijtimoiy, madaniy va ekologik huquqlari himoya qilinishini ta'minlaydi hamda ularning jamiyat va davlat hayotida faol ishtirok etishini rag'batlantiradi.

Mazkur konstitutsiyaviy norma ikki muhim huquqiy yo'nalishni belgilaydi. Birinchidan, yoshlarning huquqlarini himoya qilish davlat zimmasidagi konstitutsiyaviy vazifa sifatida belgilanadi. Ikkinchidan, yoshlarning davlat va jamiyat hayotidagi faol ishtirokini rag'batlantirish davlat siyosatining konstitutsiyaviy yo'nalishiga aylantiriladi. Konstitutsiyaning ayni shu moddasida davlat yoshlarning intellektual, ijodiy, jismoniy va axloqiy jihatdan shakllanishi hamda rivojlanishi uchun, shuningdek, ularning ta'lim olish, sog'lig'ini saqlash, uy-joyga ega bo'lish, ishga joylashish, bandlik va dam olish huquqlarini amalga oshirish uchun shart-sharoit yaratishi belgilangan. Shu jihatdan, Konstitutsiyaning 79-

moddasi yoshlarni qo'llab-quvvatlashni faqat davlatning siyosiy maqsadi sifatida emas, balki konstitutsiyaviy-huquqiy majburiyat darajasida mustahkamlaydi.

O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining 78-moddasida esa davlat va jamiyat bolalar hamda yoshlarda milliy va umuminsoniy qadriyatlarga sodiqlikni, mamlakat va xalqning boy madaniy merosidan faxrlanishni, vatanparvarlik hamda Vatanga muhabbat tuyg'ularini shakllantirish to'g'risida g'amxo'rlik qilishi belgilangan. [1]

Demak, amaldagi Konstitutsiyada yoshlar masalasiga huquq, ijtimoiy kafolat va ma'naviy rivojlanishning o'zaro bog'liq tizimi sifatida yondashilgan.

Yoshlar sohasidagi asosiy maxsus qonun — 2016-yil 14-sentabrdagi O'RQ-406-sonli "Yoshlarga oid davlat siyosati to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Qonunidir.

Mazkur Qonunda yoshlarga oid davlat siyosati davlat tomonidan amalga oshiriladigan hamda yoshlarni ijtimoiy jihatdan shakllantirish, ularning intellektual, ijodiy va boshqa salohiyatini kamol toptirish uchun shart-sharoitlar yaratilishini nazarda tutadigan ijtimoiy-iqtisodiy, tashkiliy va huquqiy chora-tadbirlar tizimi sifatida qaraladi.

Qonunchilikdagi bunday yondashuv yoshlarni davlat siyosatining faqat yordam oluvchi obyekti sifatida ko'rish bilan cheklanmasdan, ularning salohiyatini ro'yobga chiqarish uchun huquqiy va institutsional sharoit yaratishga qaratilgan.

Yoshlarga oid davlat siyosatining muhim yo'nalishlari qatoriga yoshlarning huquqlari, erkinliklari va qonuniy manfaatlarini ta'minlash, ularning hayoti va sog'lig'ini saqlash, ma'naviy, intellektual, jismoniy va axloqiy rivojlanishiga ko'maklashish, sifatli va qulay ta'lim olishi uchun sharoit yaratish, ishga joylashishi va bandligi uchun imkoniyatlarni kengaytirish, yoshlar tadbirkorligini rivojlantirish hamda ularning ijtimoiy himoyasini kuchaytirish kabi vazifalar kiradi.

Mazkur normalarning mazmunidan yoshlar siyosatining huquqiy mohiyati uchta asosiy komponent — huquqlarni kafolatlash, imkoniyat yaratish va ijtimoiy himoya qilishdan iborat ekanligini ko'rishimiz mumkin. [2]

Demokratik va huquqiy davlatning rivojlanishida ta'lim inson kapitalini shakllantiruvchi asosiy vositalardan biridir. Shu sababli yoshlar uchun yaratilayotgan imkoniyatlarni baholashda ta'lim sohasidagi huquqiy kafolatlar muhim ahamiyat kasb etadi.

O'zbekiston Respublikasining 2020-yil 23-sentabrdagi O'RQ-637-sonli "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni mamlakatda ta'lim sohasidagi munosabatlarning asosiy huquqiy poydevorini belgilab berdi.

Mazkur Qonunning konseptual mazmunidan kelib chiqib, ta'lim olish huquqini ta'minlashda tenglik, ta'lim shaklini tanlash imkoniyati, ta'lim tizimining uzluksizligi va izchilligi, ta'limda kamsitishlarga yo'l qo'ymaslik kabi prinsiplar alohida ahamiyat kasb etadi. Ta'lim sohasidagi islohotlarning yoshlar siyosati bilan bog'liqligi shundaki, sifatli ta'lim olish imkoniyatining kengayishi yoshlarning keyingi mehnat faoliyati, iqtisodiy mustaqilligi va jamiyatdagi ijtimoiy mavqeiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. [3]

Shuningdek, zamonaviy kasb-hunar, xorijiy tillar va axborot texnologiyalarini egallash imkoniyatlarini rivojlantirish yoshlarning mehnat bozoridagi raqobatbardoshligini oshirish vositasi sifatida namoyon bo'lmoqda.

Yoshlar uchun munosib mehnat sharoitlarini yaratish ularning iqtisodiy huquqlarini ro'yobga chiqarishning muhim kafolatidir. Konstitutsiyaning 79-moddasi davlat zimmasiga yoshlarning ishga joylashish va bandlik huquqlarini amalga oshirish uchun shart-sharoit yaratish vazifasini yukladi. [1]

Mazkur konstitutsiyaviy qoida yoshlarning bandligini ta'minlashga qaratilgan maxsus dastur va mexanizmlarning huquqiy asosini mustahkamlaydi.

2021-yil 13-iyuldagi PF-6260-sonli "Yoshlarni har tomonlama qo'llab-quvvatlash va ularning ijtimoiy faolligini yanada oshirishga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi Prezident Farmonida yoshlarni munosib ish va daromad manbai bilan ta'minlash, zamonaviy kasb-hunarlar va IT texnologiyalarini o'rgatish, ularni tadbirkorlikka jalb etish hamda bo'sh vaqtini mazmunli tashkil qilish bilan bog'liq chora-tadbirlar belgilangan. [6]

Bu yo‘nalishdagi siyosatning ijtimoiy mohiyati shundan iboratki, yoshlarning iqtisodiy faolligi ularning davlat yordamiga qaramligini kamaytirish, mustaqil daromad manbaini yaratish va jamiyatning faol iqtisodiy subyektiga aylanishiga xizmat qilmoqda.

Shu bilan birga, yoshlar tadbirkorligini qo‘llab-quvvatlashni faqat moliyaviy yordam bilan cheklash maqsadga muvofiq emas. Tadbirkorlik ko‘nikmalari, moliyaviy va huquqiy savodxonlik, biznes loyihalarini boshqarish, raqamli texnologiyalardan foydalanish kabi kompetensiyalarni shakllantirish ham ushbu siyosat samaradorligining muhim shartidir.

“Yoshlar daftari” — manzilli ijtimoiy qo‘llab-quvvatlash mexanizmi sifatida

Yangi O‘zbekistonda yoshlarni manzilli qo‘llab-quvvatlashning muhim mexanizmlaridan biri “Yoshlar daftari” tizimidir. Ushbu tizim ijtimoiy himoyaga muhtoj, bandligi bilan bog‘liq muammolarga duch kelayotgan hamda davlat ko‘magiga ehtiyoji mavjud yoshlarning muammolarini aniqlash va ularga individual yondashuv asosida ko‘mak ko‘rsatishga qaratilgan. [7]

Vazirlar Mahkamasining 2022-yil 7-iyundagi 312-son qarori yoshlar muammolarini o‘rganish va hal etish tizimini yanada takomillashtirishning muhim huquqiy asoslaridan biri bo‘ldi. Qarorda “Yoshlar daftari” orqali yoshlarni qo‘llab-quvvatlash va ularning ijtimoiy-iqtisodiy muammolarini hal qilish mexanizmlari nazarda tutilgan. [7]

Keyingi davrda mazkur tizim ham isloh qilindi. Jumladan, 2025-yil 20-noyabrdagi O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining PF-222-son Farmoni “Yoshlar daftari” jamg‘armalari orqali ijtimoiy yordam ko‘rsatish tizimini yanada takomillashtirishga qaratilgan bo‘lib, unda ijtimoiy hamkorlikni kuchaytirish, yoshlarning ijtimoiy faolligini oshirish va ijtimoiy shartnoma mexanizmidan foydalanish kabi yo‘nalishlar belgilangan. [9]

Shu sababli “Yoshlar daftari”ni oddiy ro‘yxatga olish tizimi sifatida emas, balki ehtiyojmand yoshni aniqlash, uning muammosini individual baholash va

tegishli yordam mexanizmini qo'llashga qaratilgan ijtimoiy-huquqiy institut sifatida baholash mumkin. [7][9]

Yoshlarga oid davlat siyosatining samaradorligi faqat qonunlar qabul qilinishi bilan emas, balki ularni amalga oshiradigan institutlarning mavjudligi bilan ham belgilanadi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 30-iyundagi PF-6017-son Farmoni bilan yoshlarga oid davlat siyosatini yangi bosqichga olib chiqish bo'yicha institutsional islohotlar amalga oshirildi. Shu davrda Yoshlar ishlari agentligi tashkil etilib, uning faoliyatini tashkil etish masalalari Prezidentning 2020-yil 30-iyundagi PQ-4768-son qarori bilan tartibga solindi. [4][5]

Yoshlar ishlari agentligi tizimining shakllantirilishi davlat yoshlar siyosatini amalga oshirishda alohida vakolatli institutning mavjudligini ta'minladi. Natijada yoshlarning muammolarini o'rganish, ularning tashabbuslarini qo'llab-quvvatlash va tegishli davlat tashkilotlari bilan hamkorlik qilish uchun institutsional asos yaratildi. [4][5]

Bu esa demokratik boshqaruv nuqtai nazaridan alohida ahamiyatga ega. Chunki demokratik davlatda yoshlar siyosati yuqoridan belgilangan dasturlarni amalga oshirish bilangina cheklanmasdan, yoshlarning real ehtiyojlari, tashabbuslari va takliflarini davlat boshqaruvi tizimiga yetkazish mexanizmlarini ham talab qiladi.

Demokratik islohotlarda yoshlarning ijtimoiy va fuqarolik faolligi

Demokratik jamiyatda yoshlarning roli ularning faqat ta'lim olishi yoki iqtisodiy faoliyati bilan chegaralanmaydi. Yoshlarning davlat va jamiyat boshqaruvida, jamoatchilik muhokamalarida, volontyorlik, ekologik, madaniy va boshqa fuqarolik tashabbuslarida ishtirok etishi ham demokratik rivojlanishning muhim ko'rsatkichlaridan biridir.

Konstitutsiyaning 79-moddasida davlat yoshlarning jamiyat va davlat hayotida faol ishtirok etishini rag'batlantirishi to'g'ridan-to'g'ri belgilangan.

Ushbu konstitutsiyaviy qoida yoshlarning fuqarolik faolligini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash uchun huquqiy asos yaratdi. Bunda yoshlarning fikr

bildirish, qonuniy jamoat birlashmalarida ishtirok etish, davlat organlariga murojaat qilish va qonunchilikda nazarda tutilgan boshqa shakllarda jamiyat hayotida qatnashishi fuqarolik jamiyati rivojlanishi bilan bevosita bog'liq. [1]

Shu jihatdan demokratik islohotlarning samaradorligini baholashda yoshlar uchun qancha imkoniyat yaratilgani bilan bir qatorda, ularning ushbu imkoniyatlardan qay darajada foydalana olayotgani ham muhim mezon bo'lishi kerak.

Yoshlar siyosatining huquqiy bazasi rivojlanishi bilan bir qatorda, uning amaliy samaradorligini muntazam tahlil qilish zarur.

Birinchidan, yoshlarning huquqiy savodxonligi muhim ahamiyatga ega. Davlat tomonidan huquq yoki imtiyozning belgilanishi uning avtomatik ravishda amalga oshishini anglatmaydi. Yosh fuqaro o'z huquqi, davlat dasturlari va murojaat qilish mexanizmlarini bilishi lozim.

Ikkinchidan, hududlar o'rtasidagi imkoniyatlar va infratuzilma farqlarini kamaytirish muhimdir. Ta'lim, zamonaviy kasblarni o'rganish, tadbirkorlik va bandlik imkoniyatlari yoshlarning yashash joyidan qat'i nazar amalda foydalanishi mumkin bo'lgan darajada tashkil etilishi teng imkoniyat prinsipining real ta'minlanishiga xizmat qiladi.

Uchinchidan, yoshlarni qo'llab-quvvatlash dasturlarining natijadorligini faqat ajratilgan mablag'lar yoki qamrab olingan shaxslar soni bilan emas, balki yoshlarning uzoq muddatli bandligi, mustaqil daromadga ega bo'lishi, malakasi oshishi va ijtimoiy faolligining kuchayishi kabi mezonlar asosida ham baholash maqsadga muvofiq.

To'rtinchidan, yoshlarning o'zlariga taalluqli qarorlar ishlab chiqilishidagi ishtirokini kuchaytirish muhim. Yoshlar bilan ochiq muloqot, jamoatchilik muhokamasi va takliflarni o'rganish mexanizmlarining samarali ishlashi davlat siyosatining real ehtiyojlarga mosligini oshiradi.

Maqola doirasida bildirilgan tahlillardan kelib chiqib, yoshlar siyosatini yanada takomillashtirish bo'yicha quyidagi takliflarni ilgari surish maqsadga muvofiq:

Birinchidan, yoshlar o'rtasida huquqiy savodxonlikni oshirish tizimini kuchaytirish, ayniqsa, ta'lim, mehnat, tadbirkorlik, ijtimoiy himoya va davlat organlariga murojaat qilish bo'yicha amaliy huquqiy bilimlarni keng targ'ib qilish lozim.

Ikkinchidan, yoshlar uchun mavjud davlat imkoniyatlari va ijtimoiy yordam mexanizmlari to'g'risidagi axborotni yagona va tushunarli raqamli shaklda taqdim etishni yanada rivojlantirish maqsadga muvofiq.

Uchinchidan, yoshlarni qo'llab-quvvatlash dasturlarining samaradorligini o'lchashda miqdoriy ko'rsatkichlar bilan bir qatorda sifat ko'rsatkichlaridan ham foydalanish zarur.

To'rtinchidan, yoshlarning davlat va jamiyat boshqaruvida ishtirokini kengaytirish uchun jamoatchilik muhokamalari, yoshlar kengashlari va boshqa qonuniy ishtirok mexanizmlarining amaliy ta'sirchanligini oshirish lozim.

Beshinchidan, ijtimoiy himoyaga muhtoj yoshlarni qo'llab-quvvatlashda individual ehtiyojga asoslangan yondashuvni rivojlantirish, yordamning natijadorligini monitoring qilish hamda yoshlarni barqaror bandlik va iqtisodiy mustaqillikka olib chiqishga ustuvor ahamiyat berish maqsadga muvofiq.

Umumiy xulosa qilib aytganda Yangi O'zbekistonda demokratik islohotlarning muhim yo'nalishlaridan biri yoshlarning huquq va qonuniy manfaatlarini ta'minlash, ularning salohiyatini ro'yobga chiqarishi uchun huquqiy, iqtisodiy va ijtimoiy shart-sharoitlar yaratishdan iborat.

Yangi tahrirdagi O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasida yoshlarning huquqlari alohida norma bilan mustahkamlangani bu sohadagi islohotlarning konstitutsiyaviy-huquqiy poydevorini kuchaytirdi. Konstitutsiyaning 79-moddasida yoshlarning shaxsiy, siyosiy, iqtisodiy, ijtimoiy, madaniy va ekologik huquqlarini

himoya qilish hamda ularning davlat va jamiyat hayotidagi faol ishtirokini rag'batlantirish davlatning vazifasi sifatida belgilangan. [1]

“Yoshlarga oid davlat siyosati to'g'risida”gi Qonun esa ushbu konstitutsiyaviy qoidalarning sohaviy huquqiy mexanizmlarini shakllantiradi. “Ta'lim to'g'risida”gi Qonun, yoshlar bandligi va tadbirkorligini qo'llab-quvvatlashga oid normativ-huquqiy hujjatlar, Yoshlar ishlari agentligi va “Yoshlar daftari” kabi institutsional mexanizmlar ushbu siyosatning amaliy ko'rinishlari hisoblanadi.

Huquqiy tahlil shuni ko'rsatadiki, yoshlar siyosatining keyingi bosqichidagi asosiy vazifa yangi imkoniyatlarni yaratish bilangina cheklanmasligi kerak. Mavjud huquq va imkoniyatlarning yoshlar uchun amalda ochiqligi, ulardan foydalanishda tenglik, davlat ko'maging manzilliligi va natijadorligi hamda yoshlarning qarorlar qabul qilish jarayonidagi qonuniy ishtirokini ta'minlash muhim ahamiyat kasb etadi.

Shunday qilib, yoshlarni demokratik islohotlarning faqat manfaatdor guruhi sifatida emas, balki jamiyat taraqqiyotining faol subyekti sifatida qo'llab-quvvatlash yoshlar siyosatining huquqiy va ijtimoiy samaradorligini oshirishning muhim sharti hisoblanadi.

FOYDALANILGAN MANBALAR VA ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. T, 2023;
2. O'zbekiston Respublikasining 2016-yil 14-sentabrdagi O'RQ-406-son “Yoshlarga oid davlat siyosati to'g'risida”gi Qonuni.
3. O'zbekiston Respublikasining 2020-yil 23-sentabrdagi O'RQ-637-son “Ta'lim to'g'risida”gi Qonuni.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 30-iyundagi PF-6017-son “O'zbekiston Respublikasida yoshlarga oid davlat siyosatini tubdan isloh qilish va yangi bosqichga olib chiqish chora-tadbirlari to'g'risida”gi Farmoni.
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 30-iyundagi PQ-4768-son “O'zbekiston Respublikasi Yoshlar ishlari agentligi faoliyatini tashkil etish to'g'risida”gi qarori.

6. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 13-iyuldagi PF-6260-son “Yoshlarni har tomonlama qo‘llab-quvvatlash va ularning ijtimoiy faolligini yanada oshirishga oid qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi Farmoni.
7. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2022-yil 7-iyundagi 312-son “Yoshlar muammolarini o‘rganish va hal etish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi qarori.
8. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 30-yanvardagi PF-17-son “Aholini ijtimoiy himoya qilish tizimini moliyalashtirish tartib-taomillarini takomillashtirish to‘g‘risida”gi Farmoni.
9. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 20-noyabrdagi PF-222-son “Yoshlar daftari” jamg‘armalari orqali ijtimoiy yordam ko‘rsatish tizimini yanada takomillashtirish to‘g‘risida”gi Farmoni.
10. O‘zbekiston Respublikasi qonunchilik ma’lumotlari milliy bazasi — LexUZ.